

АНОТОВАНИЙ ЗВІТ

№ теми 71/10.01.07

по етапу №2 «Розробка пропозицій щодо вирішення містобудівного аспекту проблеми створення безперешкодного середовища» кафедральної науково-дослідної роботи «Просторова організація середовища життєдіяльності для маломобільних груп населення»

1. Навчально-науковий інститут Аеропортів
кафедра Містобудування
2. Науковий керівник канд. архіт., с.н.с., доцент кафедри містобудування
Бармашина Людмила Миколаївна
3. Відповідальний виконавець канд. мистецтвознавства, доц. кафедри
містобудування Михалевич Віктор Вадимович

4. Виконавці етапу:

Пономаренко Анастасія Романівна, студентка 3 курсу ННІАП
Гончар Віталій Васильович, студент 5 курсу ННІАП
Степаненко Владислав Васильович, студент 5 курсу ННІАП

5. Термін виконання НДР 01.04.16 - 30.12.17 та цього етапу 01.09.16 - 30.12.16

6. Що зроблено за звітний період, основні результати, конкретний внесок кожного виконавця в розробку етапу НДР.

На звітному етапі роботи визначено деякі **концептуальні основи** інтеграції у суспільство людей з обмеженими фізичними можливостями.

- Безбар'єрне середовище, сформоване з урахуванням особливостей різних видів інвалідності, є надзвичайно важливим для осіб з обмеженими можливостями, які зберегли діяльну активність. При його створенні слід враховувати, що "активні" інваліди та особи похилого віку в переважній більшості хочуть жити разом з практично здоровими людьми. Це означає, що безбар'єрне архітектурне середовище, влаштоване засобами **універсального дизайну**, має бути безперервним на значних за площею територіях – від мікрорайонів, де від "бар'єрів" повинні бути звільнені житлові осередки, відкриті простори, об'єкти наближеного й повсякденного обслуговування, до великих громадських об'єктів із прилеглими ділянками.

- Одним з ключових принципів соціальної політики в сучасному суспільстві є **принцип компенсації**. Саме до числа соціально незахищених громадян, які потребують соціальної компенсації, відносять представників маломобільних груп населення. Такою компенсацією для них є безбар'єрний простір, що виступає необхідною умовою задоволення їх соціальних потреб.

Принцип соціальної компенсації передбачає в першу чергу забезпечення просторової доступності всіх сфер життєдіяльності.

- Безбар'єрне середовище в сучасній інфраструктурі - це будівлі і споруди, в яких реалізований комплекс архітектурно-планувальних, інженерно-технічних, ергономічних, конструкційних і організаційних заходів, що відповідають нормативним вимогам, а також транспортна інфраструктура, яка включає зокрема обладнання зупинок, введення в експлуатацію нових транспортних засобів, які враховують потреби маломобільних пасажирів, створення доріг і під'їзних шляхів для інвалідів тощо.

(Виконавці: А Пономаренко, В. Степаненко).

Було визначено **критерії доступності** міського простору для маломобільних груп громадян:

- Можливість безперешкодного доступу до об'єктів обслуговування та відпочинку, а також використання цих об'єктів;

- Безперешкодний рух по комунікаційним шляхах, приміщеннях і просторів.

Основні критерії безпеки:

- Можливість уникнути травм, поранень, каліцтв, зайвої втоми і т.п. через властивостей архітектурного середовища будівель;

- Можливість своєчасного розпізнавання і реагування на місця і зони ризику;

- Уникнення погано сприймаються місць перетину шляхів руху;

- Попередження споживачів про зонах, що представляють потенційну небезпеку;

- Виняток помилкових ефектів сприйняття середовища, що провокують ситуації ризику.

Вимоги **критерію інформативності** включають в себе:

- Своєчасне розпізнавання орієнтирів у архітектурному середовищі;

- Можливість ефективно орієнтації відвідувача, як у світлу, так і в темний час доби;

- Скорочення часу і зусиль на отримання необхідної інформації.

Розміщення і характер виконання **елементів інформаційного забезпечення** повинні враховувати:

- Відстань, з якого повідомлення може бути ефективно сприйнято;

- Кути поля спостереження, зручні для сприйняття зорової інформації;

- Ясна накреслення і контрастність, а при необхідності - рельєфність зображення;

- Відповідність застосовуваних символів або пластичних прийомів загальноприйнятому значенню;

- Виключення перешкод сприйняттю інформаційних засобів.

Критерій комфортності (зручності) містить основні вимоги:

- Створення умов для мінімальних витрат і зусиль споживача на задоволення своїх потреб;

- Забезпечення своєчасної можливості відпочинку, очікування і додаткового обслуговування, забезпечення умов для компенсації зусиль, витрачених на рух і отримання послуги;

- Підвищення якості обслуговування через його концентрацію в просторі, збільшення асортименту послуг з урахуванням стану здоров'я споживачів за рахунок створення додаткових умов, які допомагають споживачеві в отриманні необхідних послуг.

(Виконавці: А. Пономаренко, В. Гончар, В. Степаненко).

Опубліковано статтю – Л.Бармашина. Транспортний аспект проблеми формування безперешкодного середовища. Зб. наук. праць. - К.: КНУБА, 2016.- вип. 45: - С.5-13.

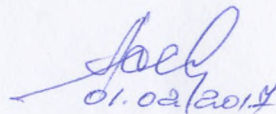
У статті викладено проблему транспортного обслуговування інвалідів, яка обумовлена відсутністю спеціального обладнання громадського транспорту та недоліками будівельних норм і правил, орієнтованих на здорових людей. Викладено вимоги інвалідів до транспортних об'єктів і надано загальні рекомендації щодо формування відповідного середовища. Визначено поняття «доступність» транспорту для інвалідів, що в свою чергу обумовлює необхідність шляхів, способів, методів досягнення реалізації власне доступності.

На даному етапі дослідження використано частину матеріалів доповіді «Інваліди та транспортне середовище», підготовленої науковим керівником теми Л. Бармашиною для Міністерства Інфраструктури України за дорученням зам. директора ННІАП Белятинського А.О.

8. Даний анований звіт розглядався та обговорювався на засіданні кафедри, протокол № 1 від 20 січня 2017 року.

В результаті розгляду прийнято рішення схвалити результати виконання робіт даного етапу та продовжити дослідження.

Завідувач кафедри

Г. Агєєва

Науковий керівник

Л. Бармашина

З анованим звітом ознайомився:

д-т. н., проф. А. О. Белятинський
Заступник директора Інституту аеропортів
з наукової роботи,
Національний авіаційний університет